

217
010733

INTELL - SCOOP

1e JAARGANG / NUMMER 3 / 23 APRIL 1993

Deze uitgave bestaat uit 15 pagina's

101

M I L I T A I R E I N L I C H T I N G E N D I E N S T

C O M P A G N I E

Redactioneel

Dit vierde nummer van INTELL-SCOOP wordt geopend met een artikel van en over onze ondervragers. Deze tak van 101 MIDCie is bij velen van U bekend doordat U een zelf een ondervraging heeft ondergaan, of doordat U hier verhalen over gehoord heeft. Met dit artikel worden alle versies tot de juiste proporties teruggebracht.

Verder aandacht voor een update over het voormalig Joegoslavië en in de rubriek over de best verkochte wapens ter wereld aandacht voor de Amerikaanse M-16.

Tevens is een rectificatie op zijn plaats. In ons vorige nummer hebben wij U bericht over de werkgroep Irak. In dit artikel zijn een tweetal verouderde namen geslopen welke door oplettende lezers werden opgemerkt.

De Lumid en Marid bestaan niet meer onder die naam, deze moeten luiden: Inlichtingendienst Luchtmacht en Inlichtingendienst Marine.

De ondervragers van 101 MIDCie

Inleiding

Om de lezers van Intell-Scoop goed ingelicht te houden, lijkt het ons gepast om 101 Midcie wat nader aan u voor te stellen, en dan met name dat onderdeel dat vaak overkomt als een anachronisme, een vreemde eend in de bijt, zeker nu de dreiging in de

wereld niet meer uit het Oosten lijkt te komen.

U heeft het wellicht al in de gaten, in dit artikel willen we u een duidelijker beeld geven van die "anti-militairen", die bollebozen, die de militaire gedragsregels aan hun ongepoetste laarzen schijnen te lappen. Deze indruk bestaat immers onder de meeste vrijwillig dienenden t.a.v de ondervragers. We zullen hier niet proberen om die indruk bij u weg te nemen, omdat ze gedeeltelijk waar is. Immers, een ondervrager die te zeer leeft naar de militaire regels zou bij de krijgsgevangene direct door de mand vallen. We zullen echter wel proberen om de vooroordelen enigszins te nuanceren door u simpelweg meer achtergrondinformatie te bieden omtrent de mensen, de werkzaamheden en de geschiedenis van dit onderdeel.

De geschiedenis

Laten we de zaken eens op een rijtje zetten en met een kleine historischets beginnen. De geschiedenis van de inlichtingendienst gaat terug tot het jaar 1914, toen de Afdeling III van de Generale Staf G-5 werd opgericht. De bezetting was echter gering en ook de opleiding bleek in 1945 in Indië ondermaats te zijn. Om die reden werd op 26 juli 1946 het voorstel van de Chef Generale Staf door de Minister van Oorlog aanvaard om de School Militaire Inlichtingendienst op te richten. Het zou echter nog tot oktober 1951 duren voordat het Koninklijk Besluit uitgevaardigd werd en de School zelfstandig ging opereren. En pas weer 5 jaar later, in 1956 ging de eerste opleiding tot ondervrager of vertaler russisch van start onder de naam TAS 1 (Talenspecialisatie lichte 1).

De selectie

Met dit beknopt overzicht van de oprichting van de talenafdeling bij de SMID blijven er nog veel vragen onbeantwoord. Wie wordt er bijvoorbeeld opgeleid tot ondervrager of vertaler?

In de vorige decennia leefde de gedachte - niet geheel ten onrechte - dat de ondervragers een verlengstuk vormde van het Studentencorps, met louter meesters in de rechten die elkaar in welbespraaktheid naar de kroon staken. Inmiddels is dit gezelschap veel gevarieerder van samenstelling geworden. Voorwaarde blijft echter wel dat men een universitaire of vergelijkbare opleiding heeft afgerond en dat men, bij de officiersselectie positief advies heeft gekregen. En zelfs dan wordt men nog niet vanzelfsprekend toegelaten tot de opleiding.

In sommige gevallen wordt er wel naar gevraagd of men er interesse in heeft, maar velen hebben zich uit eigener beweging aangemeld. Omdat ze iemand kenden die het ook had gedaan, of omdat ze hun diensttijd zo nuttig mogelijk wilden doorkomen. Indien aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan dan kan men een uitnodiging voor deelname aan de talenaffiniteitstest op het Selectiecentrum (SCKL) in Hilversum tegemoet zien.

Tijdens zo'n selectie tref je vogels van heel verschillend pluimage, en het is zeker niet zo dat zij die een taal of letterkunde hebben gestudeerd bij voorbaat ook de meeste kans maken. Dit blijkt wel uit het gemêleerde gezelschap dat uiteindelijk geselecteerd wordt: economen, scheikundigen, juristen, geschiedkundigen, technici en letterkundigen.

Maar voordat deze heren hun tanden in het russisch mogen zetten, moeten

ze eerst langs de "drill-sergeants" op het OCA zien te komen. En die lijken er van alles aan te doen om die eerste zes weken zo zuur mogelijk te maken voor de "studentjes".

De opleiding

Met de sergeantsstrepen nog fris op de schouders begint dan de lijdensweg op de SMID in Ede. Van half negen tot half vijf lessen grammatica, schrijfvaardigheid, conversatie en luistervaardigheid, onder de nimmer aflatende begeleiding van nederlandse en russische docenten en met behulp van de meest geavanceerde studiemethoden en hulpmiddelen. En aangezien ieder hoofdstuk met een test wordt afgesloten, komt er 's-avonds nog eens vier á vijf uur huiswerk bij. Indien de resultaten van die testen te vaak ondermaats blijken te zijn, dan is het snel gedaan met de onderscheidingstekens en kan men, na overplaatsing, als hofmeester of soldaat-schrijver de tijd uitzitten.

Nadat in zo'n vier en een halve maand de hele russische grammatica er doorheen is gejaagd, gepaard met een vocabulair van ongeveer twee duizend woorden, gaat na 'n korte stop van 2 weken de vervolgopleiding van start. Hierin ligt het accent meer op het militair russisch, waarbij gebruik wordt gemaakt van originele militaire verslagen en videomateriaal. Naarmate deze cursus vordert wordt de opgedane kennis in praktijk gebracht middels rollenspellen, waarbij herhalers zich met russische uniformen uitdossen en zich als krijgsgevangene voordoen. De cursist ondergaat tijdens de oefening Praelude zelf een ondervraging, zodat hij zich beter in de situatie van de krijgsgevangene kan inleven. Voorts worden er de nodige video-banden bekeken om zich voor te bereiden op de eerste daadwerkelijke ondervraag oefening.

De ondervraag oefening

Deze oefeningen hebben tot doel om diverse eenheden van de nederlandse krijgsmacht enigszins op te leiden en te trainen in het weerstand bieden tegen ondervraging. Hiertoe wordt zo'n onderdeel vlak voor de oefening door één van de ondervragers bezocht voor een lezing, aangevuld met beeldmateriaal. Uiteraard worden tijdens de oefeningen de regels van de Conventie van Genève strikt nageleefd. Deze verbieden het gebruik van geweld en intimidatie, zodat de werkelijke oorlogstoestand nooit voor honderd procent kan worden nagebootst. Dat neemt niet weg dat het behoorlijk onprettig kan worden, maar daar komen we in een volgende uitgave van Intell-Scoop nog wat uitgebreider op terug.

Een van de onderdelen waar veelvuldig mee wordt geoefend is uiteraard het KCT omdat die tot taak hebben in vijandelijk gebied te opereren. Maar ook de F-16 piloten van het VOTC en de duikers van het 108 Genie Duikerspeloton zijn geen onbekenden voor ons. In de nabije toekomst zal er nog een belangrijk onderdeel bijkomen, te weten de Lucht-mobiele Brigade, waarvoor reeds de eerste oefeningen gepland staan in de komende maanden.

Het aantal oefeningen bedraagt gemiddeld 2 per maand, en wordt voornamelijk geconcentreerd in de parate periode van iedere lichting ondervragers. Omdat er slechts twee lichtingen per jaar zijn en de parate tijd ook maar twee maanden bedraagt, valt er als het ware een gat in de bezetting. Dit wordt echter ondervangen door reservisten, die met alle plezier enkele dagen vrij maken voor een oefening, en vaak ook door vrijwillig nadienenden.

Internationale samenwerking

Bij deze oefeningen worden de nederlandse ondervragers vaak ondersteund door het 165 MI Bataljon van onze Amerikaanse collega's, die naast het russisch nog andere slavische talen leren, aan hun eigen talenschool, DLI (Defense Language Institute), in Monterey, California. En wanneer je bedenkt dat ze er zelfs arabisch en nederlands kunnen leren, dan is het zeker wenselijk dat we er nauwe contacten mee onderhouden. In de loop van deze maand zullen twee Amerikaanse ondervragers bij 101 MIDCie stage komen lopen om hun nederlandse spreekvaardigheid te verbeteren. En dit najaar staat er voor het eerst een bezoek gepland aan de Amerikaanse talenschool DLI, om gedurende enkele weken volgens hun systeem, dat wellicht van het onze verschilt, aan de taal te werken.

Een kort studie-bezoek aan de Duitse talenschool in Keulen vormt al min of meer een vast onderdeel van het programma, en is zeker een goede voorbereiding op het staatsexamen dat alle ondervragers afleggen tijdens hun parate tijd in Apeldoorn. Voor dit zogenaamde "Van de Baar" examen moet een militair artikel in het russisch worden voorbereid, waarna het wordt getoetst op leesvaardigheid, spreekvaardigheid en vak-taal. Overigens zijn de Duitse ondervragers eveneens veelvuldig aanwezig bij onze oefeningen, waarbij zelfs zo nu en dan een kleine Deense delegatie verschijnt.

Het ondervragen door personeel van 101 MIDCie is van een zodanige kwaliteit, dat de ondervragers ook bij internationale oefeningen, zoals "Low Lands", gevraagd worden te assisteren. Dankzij onze goede contacten met de Amerikaanse ondervragers, worden ook wij uitgenodigd om assistentie te verlenen bij hun oefeningen, hetzij als ondervrager, hetzij als oefen-krijgsgevangene. De voer-

taal is dan meestal russisch, maar gezien het brede arsenaal van de Amerikaanse collega's wordt ook het Duits of het Nederlands beoefend.

Het komt ook vaak voor dat de oefenlocatie zich in het buitenland bevindt en dat alle benodigde apparatuur op 4-tonners wordt meegenomen en ter plekke wordt geïnstalleerd. Dit vereist de nodige organisatie, maar dankzij de goede contacten van de ondervragers met de buurlanden verloopt iedere oefening tot dusver naar wens.

Overige taken

Naast deze zuiver militaire taken, stellen de ondervragers het personeel ook ter beschikking aan andere militaire en civiele organisaties voor de opvang en begeleiding van Russische en Poolse bezoekers. Men denke hierbij aan militaire sportteams, zangverenigingen en andere culturele uitwisselingen. Verder wordt de kennis ook over de grenzen ingezet. Zo gaat de hoofdondervrager, die naast het Russisch ook het Pools beheerst, binnenkort enkele dagen naar Polen om daar zijn diensten aan te bieden. En uiteraard staan de ondervragers altijd klaar om voor de andere afdelingen stukken uit het Russisch, Pools en Servo-Kroatisch te vertalen.

Epiloog

De oplettende lezer zal het niet ontgaan zijn dat de ondervragers een breed takenpakket hebben. Dit vereist de nodige organisatie en planning. Iedere oefening vraagt bijvoorbeeld om nauwkeurig overleg met de eenheden die de krijgsgevangenen leveren, die de locatie ter beschik-

king stellen, en die zorg dragen voor de logistiek, de voeding en de bewaking. Vooral wat betreft de gevangename en bewaking van de krijgsgevangene vindt er altijd nauw overleg en samenwerking plaats met de KMAR.

Het moge hierbij duidelijk zijn dat de ondervragers een belangrijke bijdrage leveren aan het opleiden en paraat houden van zowel eigen personeel als dat van andere eenheden. Bovendien geeft het de afgezwaaiden een behoorlijke dosis aan extra opleiding mee, wat in de burgermaatschappij tot een opwaardering van het opleidingsniveau leidt. Zo is 101 Midcie bijvoorbeeld een belangrijk leverancier van mannelijk personeel bij Buitenlandse Zaken. Dat de heren ondervragers zo nu en dan de militaire regels niet altijd op de letter volgen, moge een gegeven zijn dat u, na het lezen van dit artikel, wellicht beter weet te relativeren.

Joegoslavië Update

De update zal, in verband met de uitgebreidheid, over twee nummers van Intell-Scoop uitgebracht worden. Deze week, naast de inleiding, de update over Bosnië. In het volgende nummer gaan we verder in op de strijd in Kroatië.

Politieke aspecten

De veiligheidsraad heeft een resolutie aangenomen die voorziet in een verscherping van de sancties tegen Servië, en de Servische gebieden in Bosnië en Kroatië. De verscherping bestaat uit een economische blokkade en zal in werking treden op 26 april, een dag na het referendum in

Rusland, indien de Servische president Milosevic er niet in slaagt de Bosnische Serven te overreden het Vance/Owen plan (zie bijlage A) te aanvaarden.

In de Intell-Scoop van 9 april was al aangegeven dat de wereld vier middelen tot haar beschikking had om de druk op de Serven te vergroten:

1. Het vredesplan voorleggen aan de Veiligheidsraad en zodoende het plan in werking stellen zonder de medewerking van de Bosnische Serven.
2. Het opheffen van het wapenembargo tegen de Bosnische Moslims. Vooral de VS zijn hiervan een voorstander omdat zij optie 1. niet zien zitten.
3. Het aanscherpen van het embargo tegen Klein-Joegoslavië. Men denkt hierbij ook aan inzet van een politiemacht van West-Europese landen die de Roemenen en andere grensstaten moeten steunen.
4. Een resolutie die het afdwingen van het vliegverbod mogelijk moet maken.

Punt vier, het vliegverbod, ging op 31 maart in werking. Met de nieuwe resolutie 820 aangaande het verscherpen van de sancties gaat nu ook punt drie in werking. De kans dat Milosevic de Bosnische Serven weet te overtuigen moet klein worden geacht. De leider van de Bosnische Serven Karadzic heeft al laten weten dat zij de internationale onderhandelingen zullen verlaten. Zij gaan niet akkoord met het Vance/Owen plan en de daarin voorgestelde opdeling van Bosnië-Herzegovina. Het parlement van de Bosnische Servische "Republika Srpska" zal deze week besluiten wanneer de onderhandelingen over de toekomst van Bosnië-Herzegovina zullen worden verlaten.

Het Vance/Owen plan zal waarschijnlijk nooit in werking treden. Niet alleen omdat de Bosnische Serven niet meewerken maar ook omdat de internationale wil ontbreekt om het plan af te dwingen. Een troepenmacht

van ±40.000-70.000 man is bijna niet op de been te brengen en geen enkel land wil verzeild raken in de burgeroorlog.

Militaire aspecten

Het strijdtoneel in Bosnië

Een blik op de kaart (bijlage B) maakt duidelijk waar de belangrijkste strijdtoneelen zijn.

1. In het westen van Bosnië is er de moslim enclave bij Bihac omgeven door Servische gebieden in Bosnië en Kroatië.
2. In het oosten van Bosnië zijn er een aantal geïsoleerde Moslim enclaves. Rond Gorazde, Zepa en Srebrenica.
3. Tussen Orasje en Brcko is het gebied bezet door Moslims en Kroaten. Dit gebied grenst aan Kroatië zelf.
4. In midden Bosnië bevindt zich een aaneengesloten gebied dat in handen is van Moslims en Bosnische Kroaten. De Bosnische Kroaten bevinden zich voornamelijk in het gebied ten zuiden van Bugojno en Sarajevo, de Moslims ten noorden van die lijn. In het centraal Bosnische gebied rond Vitez en Kiseljak zijn Moslims en Kroaten beide sterk aanwezig.

De frontlijnen zoals op de kaart (bijlage B) aangegeven zijn nu al bijna driekwart jaar op kleine wijzigingen na onveranderd. Alleen de Moslimenclaves in oost Bosnië zijn in de loop der tijd geslonken.

Bihac

Dit gebied wordt voornamelijk bewoond door Moslims. In het Vance/Owenplan zou dit gebied ook een Moslimprovincie worden. Het gebied wordt dagelijks door Servische ar-

tillerie onder vuur genomen. De Serven hebben geen echte pogingen ondernomen dit gebied te veroveren.

Oost Bosnië

Al vanaf het begin van de oorlog zijn deze enclaves ontstaan. Het is een bergachtig gebied dat de Serven niet hebben kunnen veroveren. De Serven hebben wel een overwicht aan artillerie en tanks maar een gebrek aan infanterie om deze enclaves te veroveren. De enclave rond Srebrenica is nu praktisch veroverd maar drie maanden geleden leken de Moslims in dit gebied aan kracht te winnen. Zij hanteerden een guerilla-tactiek en wisten een aantal Servische dorpen te veroveren en de inwoners op de vlucht te doen slaan naar de Republiek Servië. Er werd zelfs een Servisch dorp, Bajina Basta, beschoten.

Toen het duidelijk werd dat dit gebied in het Vance/Owenplan een Moslimprovincie zou moeten worden hebben de Serven hun aandacht verlegd naar dit gebied. Zij zetten, volgens sommige bronnen met steun van het leger van Klein-Joegoslavië, een krachtig offensief in. De Moslimweerstand brokkelde snel af en achter elkaar vielen de dorpen Kamienica, Cerska en Konjevic Polje. Het offensief van de Moslims in de maanden november, december en januari was, zo bleek nu, een wanhoopsoffensief geweest. Zij veroverden fanatiek gebied omdat dat de enige mogelijkheid was om aan voedsel te komen.

Orasje-Brcko

Dit gebied beheerst samen met het gebied rond Gradacac, ten Noord-westen van Tuzla, de zogenaamde Servische Corridor, ook wel de Posavina Corridor genoemd. De strijd gaat in dit gebied nu al een jaar lang om een strook grond die op zijn smalst 800-1500 meter breed is. Voor de Serven is het de verbinding tussen de Republiek Servië en de Servische gebieden in West-Bosnie en Kroatië. Dit is de levenslijn voor deze ge-

bieden. Hierdoor worden militair materieel, brandstof en levensmiddelen aangevoerd vanuit de republiek Servië, en worden gewonden afgevoerd naar de Republiek Servië. De inspanningen van de Serven zijn er op gericht om deze corridor breder te maken en dit lukt slechts met wisselend succes. De Moslims en Kroaten proberen deze corridor te veroveren zodat zij er een eigen noord-zuid verbinding van kunnen maken. In het Vance/Owen plan is dit gebied een Kroatische provincie. Dit is dan ook één van de redenen voor de bosnische Serven om het plan af te wijzen.

Midden Bosnië

Dit gebied dankt zijn omvang waarschijnlijk aan het feit dat hier ook Kroaten wonen die hun bewapening op een redelijk peil hadden toen de oorlog begon.

1. In het Noorden van dit gebied wordt gevochten om de hiervoor beschreven Servische corridor.
2. De Bosnische Serven proberen een tweede corridor te vormen door bij Olovo, Tesanj en Maglaj aan te vallen. Tevens proberen zij daarmee de aanvoerlijnen van de Moslims en Kroaten te verstoren.
3. Het gebied ten oosten van Jajce, rond Travnik ligt onder vuur. Hier zijn de Serven al met succes actief geweest, hetgeen onder andere blijkt uit het feit dat Jajce lange tijd bij het Moslim-Kroaats gebied heeft behoord, maar veroverd werd door het eerste Krajina Korps van de bosnische Serven.
4. In het gebied van Mostar tot Trebinje zijn de Bosnische Kroaten actief bezig met het terugdringen van de bosnische Serven. Na aanvankelijk succes lijkt er nu een patstelling te zijn ontstaan. Als tegenmaatregel bestoken de Bosnische Serven Dubrovnik af en toe met artillerievuur.

5. Sarajevo wordt elke dag bestookt door de Bosnische Serven met artillerie. De wijken Azici en Stup zijn door hen ingenomen waardoor zij de route van en het centrum naar het vliegveld steeds meer beheersen.
6. In centraal Bosnië heeft de altijd al moeizame verhouding tussen Moslims en Kroaten al verschillende keren tot gewapende conflicten geleid. Het Vance/Owenplan heeft er toe geleid dat die verhouding nog moeizamer is geworden. De Kroaten willen dat de Moslims, in de door het plan aan hen toegewezen provincies, zich onder Kroats bevel stellen. Op 10 april gaf de kroaatse leider Boban de Moslims tien dagen de tijd om dat te doen of weg te trekken uit het door Kroaten beheerste gebied. Als reactie hierop doen de Moslims in het door hen beheerste gebied hetzelfde met de Kroaten. Deze gespannen situatie heeft geleid tot gewapende conflicten in en om Vitez, Busovaca, Kiseljak, Gornj Vakuf en recentelijk Jablanica. VN-troepen komen hiermee in aanraking omdat bij al deze plaatsen VN-troepen hun bases hebben.

Het militaire optreden

Om de aard van de strijd en de gebruikte doctrines en tactieken te begrijpen is het goed om de oorlog in Kroatië van juli 1991 tot januari 1992 nader te bekijken alsmede de strijd, voorzover de tactieken daar zijn uitgekristalliseerd, in Bosnië. Voor dat bekeken wordt is het noodzakelijk om de structuur en de aard van de doctrine van het voormalige Joegoslavische leger te bekijken.

Structuur

Toen de Joegoslavische republiek nog als een staat bestond was het Joegoslavische leger globaal opgebouwd uit twee delen:

1. Het federale leger, het JNA (Joegoslavenska Narodna Armija), hierin waren de manoeuvre-eenheden zoals cavalerie, artillerie en infanterie geplaatst, en marine en luchtmacht.
2. De TO (Territorialno Odbrana ofwel Territoriale Organisatie), bestaande uit de Territoriale defensie (TDF) en de Civiele verdediging. De TDF was een reserveleger waarbij de soldaten gemobiliseerd zouden worden in hun eigen streek. Deze eenheden varieerden van complete partizanenbrigades tot luchtverdedigingseenheden van de plaatselijke fabriek.

Doctrine

Het idee achter het organiseren van de strijdmacht in JNA en TO was dat Joegoslavië zich bij een aanval overal zou kunnen verdedigen. De manoeuvre eenheden zouden zich concentreren op de moeilijk verdedigbare laagvlaktes rond Belgrado, terwijl de TO het de aanvallers overal moeilijk zou maken via een guerilla-oorlog. Dit was de doctrine van de Totale Nationale Verdediging (Opsternarodna Odbrana).

Om deze reden zijn de wapenfabrieken ook verspreid over het hele land met een lichte concentratie in Bosnië omdat dit gebied door zijn bergachtige terrein het beste te verdedigen is.

JNA

Het JNA was naast de verdediging van de staat tegen buitenlandse agressors verantwoordelijk voor het handhaven van de integriteit van de staat Joegoslavië, lees het voorkomen van het uiteenvallen van de federatie Joegoslavië.

Het leger had zitting in de federatieraad waar zij het negende lid was. Het leger was ook bedoeld om de dienstplichtigen een joegoslavische mentaliteit aan te leren. Verder was het leger het bolwerk van het communisme. Elke beroepssoldaat moest lid zijn van de communistische partij. Het leger had binnen haar structuur een eigen afdeling. Nadat het communisme in ongenade was gevallen werd de eigen communistische afdeling opgeheven, maar werden militairen uitgenodigd individueel lid te worden van een communistische organisatie buiten het leger om.

Het leger was het grootste federale instituut. Het kreeg 70% van het federale budget toegewezen. Hoewel het leger een Joegoslavische identiteit moest krijgen waren de Serven en Montenegrijen oververtegenwoordigd in het leger en was het Servisch de officiële voertaal.

Het JNA kende legerdistricten met daarin manoeuvre- en ondersteunende eenheden. In elk district bevonden zich een variabel aantal corpsen. Deze corpsen waren toegesneden op een specifieke taak in hun specifieke gebied. In praktijk betekende dit dat het JNA in alle republieken van Joegoslavië in kazernes gelegerd was.

TO

Elke republiek en autonome provincie had een TDF-hoofdkwartier welke verantwoording schuldig was aan de Generale Staf van het JNA in Belgrado. Deze eenheden van het TDF waren partisaan-achtige eenheden met beperkte middelen, getraind in guerillatactieken en georganiseerd en betaald door de desbetreffende republiek. Zo'n 85 % van de bevolking maakte deel uit van de TO (TDF + Civiele verdediging).

De wapenopslag gebeurde lokaal en bevatte naast lichte wapens ook zwaardere wapens op leeftijd, zoals de T-34. Deze zwaardere wapens kwamen niet in elk depot voor maar werden meer centraal opgeslagen.

In de serie artikelen over de meest verkochte wapens ter wereld vandaag aandacht voor een juweeltje van Amerikaanse makelij.

Colt M16

Algemeen

Na de behandeling van de AK-47 en zijn varianten in de vorige Intell-Scoop volgt nu de grootste tegenhanger ervan, de Amerikaanse 5.56 mm Colt M16, waarvan over de hele wereld meer dan 8 miljoen stuks van zijn verkocht.

Het is het standaard wapen van de Amerikaanse strijdkrachten en verder wordt het in circa 55 andere landen gebruikt, waaronder bijv. Cambodja, Somalië, Haïti, Zuid Korea. Een belangrijk afzetgebied zijn de landen die strijd voeren tegen communistische regimes.

De 5.56 mm AR-15 is ontworpen door een werknemer van Armalite Inc.: Eugene Stoner. Pas nadat het wapen gestandaardiseerd werd tot militair wapen kreeg het de benaming M16.

Na een aanpassing in 1967 werd het uiteindelijk de M16A1. Rechts van de spangreep werd namelijk een mechanisme aangebracht waarmee de patroon een extra zet gegeven kan worden, indien door vuil de patroon de kamer niet in wil. Deze aanpassing maakt het ook mogelijk om eventueel het wapen geruisloos te kunnen spannen (spangreep rustig onder geleide naar voren en laatste zet met de knop).

Een pikant detail is dat in eerste instantie een Nederlands bedrijf ("Artillerie-Inrichtingen") de licentie kreeg om het wapen in productie te nemen. Maar nadat er al veel geld geïnvesteerd was in een nieuwe produktielijn, is het hele project toch afgeblazen. En zoals bekend is het naderhand een zeer succesvol wapen geworden.

5.56 mm Colt M16A2

Het type wat op dit moment het meest in gebruik is, is de M16A2.

Het meest opvallende verschil met de M16A1 is dat dit wapen naast semi-automatisch, of volautomatisch, of 3 schoten tegelijk kan vuren. Op deze manier krijgt men toch de vuurondersteuning van automatisch vuren, maar wordt niet nodeloos munitie verspild.

De M16A2 is een lichtgewicht (aluminium en plastic), gasbediend wapen waarbij de hoofdonderdelen in een rechte lijn liggen, zodat de terugslag naar de schouder wordt teruggevoerd en zijdelingse beweging van de loop wordt geminimaliseerd.

Het enigszins gebogen magazijn is er in versies voor 15, 30 en 40 patronen, en zonder dit magazijn weegt het wapen 3.4 kg. En hoewel de richtmiddelen instelbaar zijn voor wind en elevatie tot 800 m., is het effectieve bereik circa 400 m.

In tegenstelling tot bij de AK-47 is de kolf, het ronde handvat rond de loop en de trekkergroep niet gemaakt van hout, maar van zwart kunststof. Recht boven de trekkergroep en het magazijn zit een handvat en meteen daarachter de spangreep.

De vuurregelaar zit nu links en is in vergelijking met die van de AK-47 klein.

Toen de NATO de 5.56 * 45 mm patroon als standaard nam, werd ieder nieuw wapen beoordeeld met de Colt M16A2 als vergelijkingsstandaard.

Werking

Het werkingsprincipe is gelijk aan dat van de Kalashnikov. Zodra het wapen wordt afgevuurd en de kogel passeert de gasopening, wordt een gedeelte van het gas teruggevoerd naar de afsluiterkamer. De afsluiter "carrier" begint naar achteren te bewegen, waardoor automatisch de gastoevoer weer wordt afgesloten. Expansie van het aanwezige gas zorgt voor de rest van de achterwaartse beweging, waarbij de afsluiter draait en wordt losgemaakt, de huls wordt uitgeworpen en de hamer ge-

spannen. Zodra de aanwezige veer het geheel weer terugduwt, wordt op de weg terug een nieuw patroon in de kamer geschoven. Naar gelang van de stand van de vuurregelaar wordt de controle weer overgegeven aan de trekker of wordt meteen de hamer ontspannen voor het afvuren van een volgende patroon.

Wanneer men met M16 te maken krijgt is het belangrijk om te weten dat het wapen alleen op SAFE gezet kan worden indien het gespannen is. Indien dus iemand met een M16 op u toekomt en de veiligheidspal staat op SAFE, dan weet u dat het wapen gespannen en waarschijnlijk geladen is.

De M16A2 varianten.

M16A2-Model 703

Het enige verschil met het basismodel 701 is een lichtere loop, waardoor het gewicht terug wordt gebracht van 3.4 naar 3.2 kg.

M16A2-Model 711

Deze is identiek met Model 703, met als enige verschil de simpele en robuuste richtmiddelen, die kenmerkend zijn voor de M16A1.

M16A2 karabijn-Model 723

Dit is de kleinere, meer compacte versie die gewenst is bij acties waar een laag gewicht en snelheid van handelen is vereist. De loop is korter (van 51 naar 37 cm) en het gewicht is lager (nu 2.68 kg). Ook heeft deze versie een inschuifbare kolf.

M16A2 Commando-Model 733

Dit is de kleinste en lichtste (2.63 kg) versie die echter nog steeds ieder type 5.56 mm munitie kan verschieten (waaronder de NATO standaard). Dit wapen is favoriet bij strijdkrachten die de compactheid van een machinepistool willen hebben, maar daarnaast ook de kracht en het bereik van een geweer. De loop is 29 cm en het wapen heeft een inschuifbare kolf.

M16A2-Model 741

Met zijn zware loop en zwaar uitgevoerde tweepoot is deze variant een krachtig en nauwkeurig groepswapen. Het effectieve bereik is 800 m. en naast het standaardmagazijn van 30 patronen zijn ook magazijnen beschikbaar met 90 tot 100 patronen. Het gewicht is 5.78 kg.

M16A2 M203 40 mm launcher

De M203 granaatlanceerder kan onder ieder type M16 aangebracht worden en maakt het wapen geschikt voor het schot voor schot afvuren van 40 mm M79 granaten. De M203 heeft een eigen afvuurmechanisme en is uitgerust met een handgreep en een eigen vizier.

M16A3

Op dit moment is er ook een modernere versie van de M16 die de benaming M16A3 heeft meegekregen. Aangezien dit wapen gloednieuw is zijn hiervan nog geen bijzonderheden bekend.

Ingezonden artikelen

Kopij voor de ingezonden stukken kunt U nog steeds naar ons redactie-adres sturen (zie colofon). OOK U !

COLOFON

INTELL-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave van

101 MIDCie
Van Haeftenkazerne
MPC 12 B
Postbus 9020
7300 EB Apeldoorn

Telefoon:

ptt 055 - 574042
mdtn 573 - 4042
fax 4048

Redactie:

maj L. Hakvoort
kap R.C. de Jong
tlnt J.P. Duister

Vormgeving:

101 MIDCie

INTELL-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de Koninklijke Landmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie op inlichtingengebied.

Zij die INTELL-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgaaf van redenen waarom zij INTELL-SCOOP wensen te ontvangen.

VERZENDLIJST

C 1 LK
CS 1 LK
G1 1 LK
G2 1 LK
G3 1 LK
G4 1 LK
G6 1 LK
C STCOGP 1 LK
DOAI T.A.V. KOL OUDWATER
STCIE 1 LK
SIE CONTROLLER
SIE COMMUNICATIE

1 DIV "7 DEC" T.A.V. SIE G2
STSTCIE 1 DIV "7 DEC"

12 MECHBRIG T.A.V. SIE G2
STSTCIE 12 MECHBRIG
41 PAINFBAT T.A.V. SIE S2
101 TKBAT T.A.V. SIE S2
11 AFDVA T.A.V. SIE S2
12 BRIGPAGNCIE
13 BEVOCIE
12 HRSTCIE
12 BRIGGNKCIE

13 MECHBRIG T.A.V. SIE G2
STSTCIE 13 MECHBRIG
17 PAINFBAT T.A.V. SIE S2
11 TKBAT T.A.V. SIE S2
12 AFDVA T.A.V. SIE S2/3
13 PAGNCIE
12 BEVOCIE
13 HRSTCIE
13 BRIGGNKCIE

52 PAINFBRIG T.A.V. SIE G2

101 DIVVAGP T.A.V. SIE S2
STSTBT 101 DIVVAGP
154 AFDVA T.A.V. SIE S2/3
109 BTVA
101 AMBT

104 VERKBAT T.A.V. SIE S2

102 EOVCIE

4 DIV T.A.V. SIE G2
STSTCIE 4 DIV

41 LTBRIG T.A.V. SIE S2
STSTCIE 41 LTBRIG
103 VERKBAT T.A.V. SIE S2
42 PAINFBAT T.A.V. SIE S2
41 TKBAT T.A.V. SIE S2
41 AFDVA T.A.V. SIE S2/3

41 PALUABT
41 PAGNCIE
41 BEVOCIE
41 HRSTCIE
41 BRIGGNKCIE
125 HRSTCIE

42 MECHBRIG T.A.V. SIE S2
STSTCIE 42 MECHBRIG
43 PAINFBAT T.A.V. SIE S2
59 TKBAT T.A.V. SIE S2
42 AFDVA T.A.V. SIE S2/3
43 PAGNCIE
42 BEVOCIE
42 HRSTCIE
42 BRIGGNKCIE

43 MECHBRIG T.A.V. SIE G2
STSTCIE 43 MECHBRIG
45 PAINFBAT T.A.V. SIE S2
42 TKBAT T.A.V. SIE S2
43 AFDVA T.A.V. SIE S2/3
42 PAGNCIE
43 BRIGGNKCIE

102 DIVVAGP T.A.V. SIE S2
STSTBT 102 DIVVAGP

53 PAINFBRIG T.A.V. SIE S2

11 LUMBLRIG T.A.V. SIE S2
STSTCIE 11 LUMBLRIG
11 INFBATLUMBL T.A.V. SIE S2
12 INFBATLUMBL T.A.V. SIE S2
11 MRCIELUMBL
11 BEVOCIELUMBL
11 HRSTCIELUMBL
11 GNKIELUMBL
11 GNCELUMBL
SCHOOLEHD LUMBL T.A.V. SIE S2

101 LUAGP T.A.V. SIE S2
STSTDET 101 LUAGP
15 AFDPALUA T.A.V. SIE S2
25 AFDPALUA T.A.V. SIE S2
105 LUABT

101 GNGEVGP T.A.V. SIE S2
STSTCIE 101 GNGEVGP
102 BOUWMACHCIE
105 VOUMBRCIE
107 KAUCIE
101 NBCCIE
11 GNBAT T.A.V. SIE S2
41 GNBAT T.A.V. SIE S2

101 VBDGP T.A.V. SIE S2
STSTDET 101 VBDGP
11 VBDBAT T.A.V. SIE S2

41 VBDBAT
106 VBDBAT
108 VBDBAT

T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2

LLC

STSTCIE LLC
102 GNKGP
103 GNKBAT
105 TBAT
101 MATVZGBAT
111 MATVZGBAT
102 APLBAT
103 APLBAT

T.A.V. SIE S2

T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2
T.A.V. SIE S2

KCT

STSTVZGCIE KCT
104 WRNVERKCIE
108 COTRCIE
SCHOOLINSTRCIE

T.A.V. SIE S2

T.A.V. SPECGP INL

101 BAT KMAR

T.A.V. SIE S2/3

CO NL TR S/H

GPH

STSTSQ GPH
LOGSQ GPH
298 SQ
299 SQ
300 SQ

T.A.V. SIE S2

CVV

T.A.V. SIE S2

SMID

DOKL AFD I & V

T.A.V. PINL

111 CIDET

449 CIDET

SIE MV

T.A.V. AOO BLOK

450 CIDET

451 CIDET

NTC

PMC GLD/FLD

T.A.V. SIE G2

COKL

STAF MOD

GWK MOD APELDOORN

IGK

T.A.V. LKOL DE VRIES

REDACTIE

"DE ONDEROFFICIER"

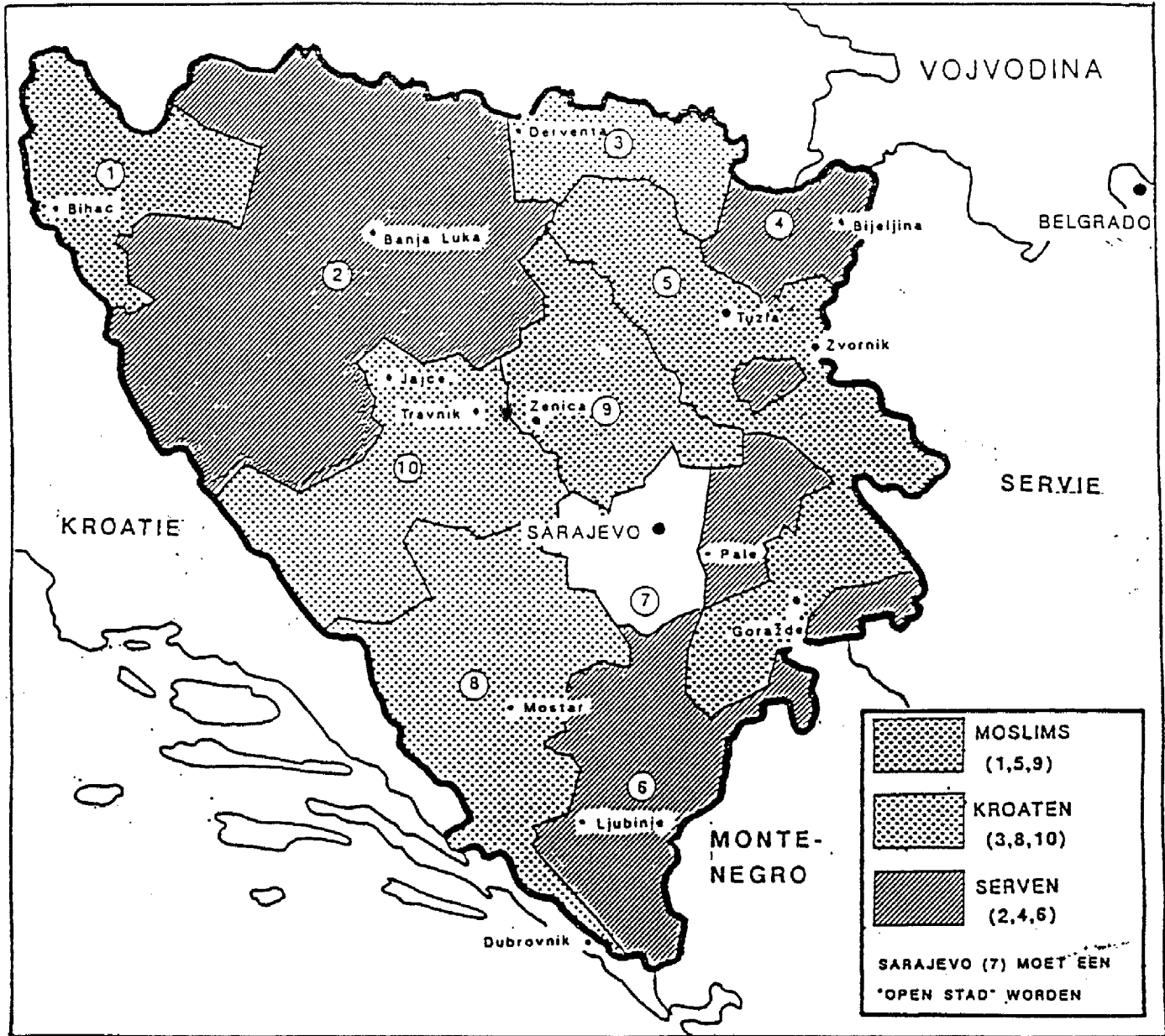
T.A.V. AOO PAULUS

1 (BE) LK

GCK

T.A.V. SIE S2/3

"VANCE/OWEN" PLAN

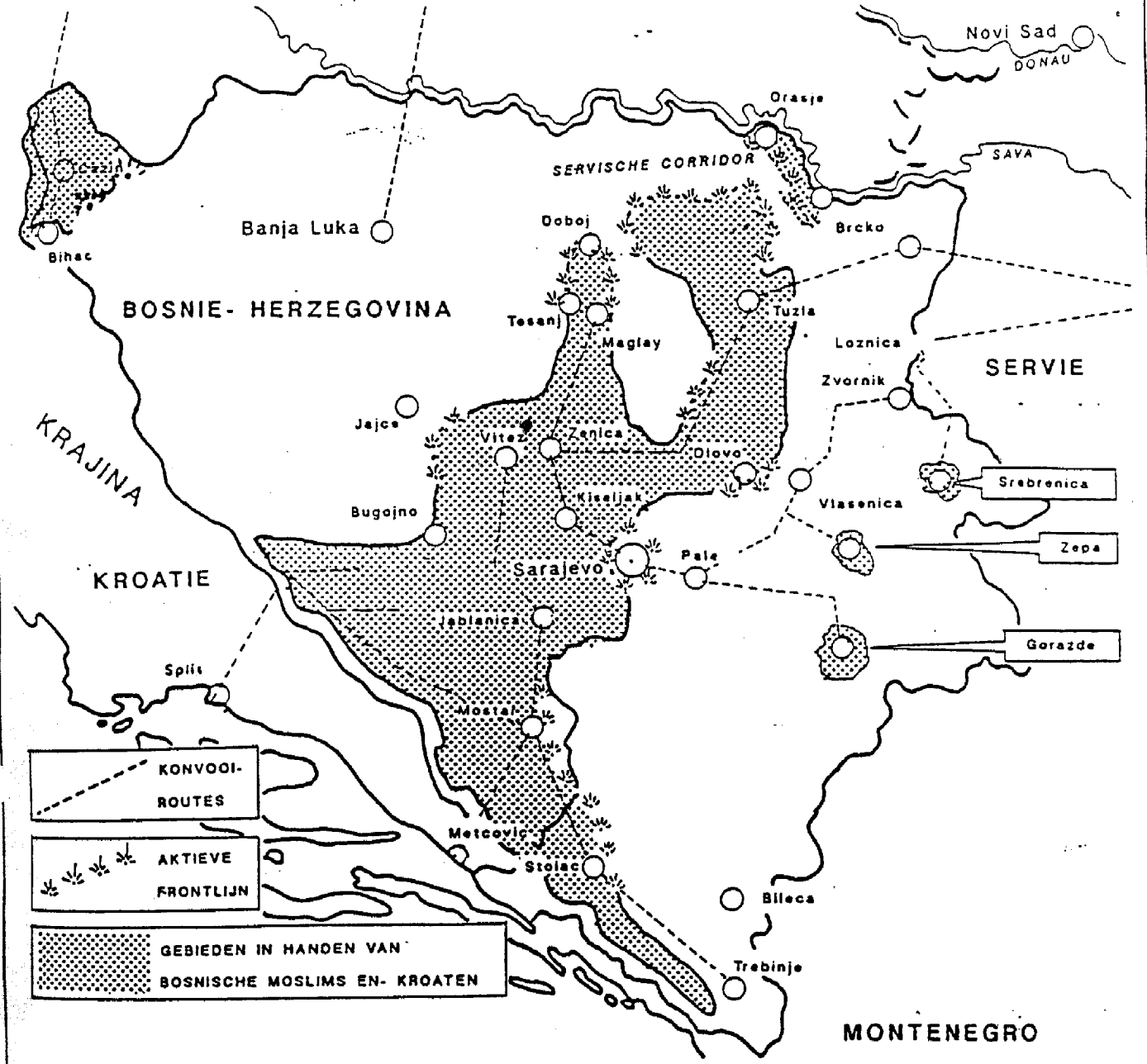
101 MID

BIJLAGE A

Situatie 14 maart 1993.

FRONTLIJNEN BOSNIË

KROATIE

101 MID

BIJLAGE B

Situatie 12 maart 1993.